

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ

Випуск XV

ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ

м. Рівне – 2023

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS
OF WIND MUSIC IN THE CONTEXT
OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE AND ABROAD
COUNTRIES

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State Humanitarian University
Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie
Department of wind and percussion instruments of RSHU**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 15

**Rivne
2023**

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Академія музики в Кракові імені К. Пендерецького, Польща
Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ
Katedra Instrumentów Dętych Drewnianych i Akordeonu
Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie**

**ІСТОРИЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 15

**м. Рівне
2023**

УДК 780.8 : 780.64

I – 90

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації *серія KB № 19865-9665 P**Збірник наукових праць видається з 2006 року.**Друкується за ухвалою Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 4 від 27 квітня 2023 р.)***Редакційна колегія:****Цюлюпа С.Д.** – заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **голова редакційної колегії;****Палаженко О.П.** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **відповідальний секретар;****Пьотр Лято** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Краків, Польща;**Карпач А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Львів;**Качмарчик В.П.** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Рада Славінська** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;**Круль П.Ф.** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Івано-Франківськ;**Громченко В.В.** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Дніпро;**Сверлюк Я.В.** – доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;**Вовк Р.А.** – кандидат мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Гишка І.С.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Львів;**Овчар О.П.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Харків;**Слупський В.В.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Київ;**Цюлюпа Н.Л.** – кандидат педагогічних наук, доцент, м. Рівне;**Закопець Л.М.** – кандидат мистецтвознавства, професор, м. Львів.**Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя.** Збірник наукових праць. Випуск 15 / Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські береги, 2023. – 176 с.

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

DOI 10.35619 префікс

У збірнику містяться результати наукових досліджень у жанрі духової музики, поєднані різні підходи дослідників до розкриття питань з історії виконавства на духових інструментах, створення духових оркестрів та перспективи їх розвитку, а також з методики викладання гри на духових інструментах.

Наукові статті висвітлюють корисну інформацію для викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів мистецьких закладів вищої освіти і широкого кола шанувальників жанру духової музики.

The collection contains the results of research in the genre of wind music, combines different approaches of researchers to disclose the issues of history performance on wind instruments, creation of brass bands and prospects for their development, as well as teaching the methodic of performance on musical instruments. Submitted problematics and scientific articles contain useful information for teachers, students, undergraduates, graduate students and doctoral students of art universities, as well as for a wide range of fans of the brass music genre.

УДК 780.8 : 780. 64

**Збірник індексується в міжнародних науково-метричних базах
Google Scholar та Academic Resource Index Research Bib.***За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори статей.
Погляди авторів можуть не збігатися з позицією редакційної колегії.*

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

DOI 10.35619 префікс

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2023

© Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ, 2023

© Katedra Instrumentów Dętych Drewnianych i Akordeonu

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, 2023

© Видавництво "Волинські береги", 2023

З М І С Т

Історія та теорія музичного мистецтва

Цюлюпа С.Д. Ретроспектива конкурсу імені В'ячеслава Старченка в культурно-мистецькому просторі України	7
Piotr Lato. Klarnet w twórczości polskich kompozytorów pochodzenia żydowskiego – na przykładzie wybranych utworów Karola Rathausa i Mieczysława Weinberga.....	17
Вовк Р.А. Стипендіальна програма для духовиків 2022/23 н.р. у Дубаї	20
Вар'янюк О.І. Залучення принципів європейських та американських виконавських шкіл у систему щоденних занять на трубі.....	24
Дебера О.М. Еволюція Чернівецького академічного симфонічного оркестру обласної філармонії імені Д. Гнатюка в культурно-мистецькому житті України	28
Терлецький М.М. Історичний огляд концертного репертуару духових оркестрів XVIII – початку XXI століття у крацях його зразках.....	35
Ваврик Р.В. Віхи життєвого і творчого шляху ювіляра	39
Сіончук О.В. Організація музичних фестивалів в Україні та особливості їх проведення в умовах воєнного стану.....	46
Турчинський Б.Р. Зоя Прокудіна – виконавець, педагог класу валторни: життєвий та творчий шлях	50
Пукаляк М.В. До 75-річчя професора Романа Вовка	54
Клевець К.О. Європейське кларнетове виконавство XXI ст.	60
Подганюк Т.В. Зародження романтизму в музичній культурі Європи.....	64
Семочко О.І. Еволюція труби в музичній культурі Львова в контексті європейської інтеграції.....	67
Вівчарик Л.Р. Саксофонове виконавство в музичній культурі Прикарпаття в XX – на початку XXI століття	70
Олійник М.В. Становлення та розвиток духового оркестрового виконавства на Хмельниччині.....	75
Гашпан Я.Р. Флейта в музичній культурі Буковини в XX – поч. XXI ст.	80
Трачук Л.Д., Гоменюк Я.Ю. Еволюція Тульчинського коледжу культури в історії жанру духової музики на Поділлі	83
Приженков О.В. Історичний шлях розвитку басового мідного духового інструменту труби та її попередників.....	86
Старко В.Г. Володимир Семеніченко – очільник львівської фаготової школи другої половини XX ст.	92

Педагогіка та методика духового виконавства

Громченко В.В. До проблеми активізації художньо-усвідомленого виконавства (педагогічний аспект)	97
Палаженко О.П. Специфіка формування музичного слуху у музиканта-духовика в процесі оркестрової виконавської діяльності	101
Закопець Л.М. Специфіка формування морально-естетичних якостей в учнів Львівського державного музичного ліцею імені С. Крушельницької.....	105
Бондарчук В.І. Сценічне хвилювання, підготовка до публічного виступу виконавця	108
Гишка І.С. Амбушурні негарзди Луї Армстронга.....	111
Закопець М.Л., Фіськов Г.М., Зіза О.О. Вплив інтеграційних процесів на формування фахової компетентності виконавця-духовика у закладах вищої освіти України	116
Филипчук М.С. Особливості навчання здобувачів в естрадному оркестрі у вищих закладах мистецького спрямування	120
Сивохіп В.С. Концерт для гобоя і камерного оркестру Мирослава Скорика крізь призму індивідуального трактування жанру інструментального концерту.....	123
Димченко С.С. До питання еволюції методики гри на ударних інструментах.....	128
Кашперський В.П. Основні принципи та методи формування губного апарату трубача....	135
Ворончак І.І. Загальна характеристика репертуару для поперечної флейти в Австрії та Італії у XVIII столітті.....	140
Максимчук В.В. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу для підготовки фахівців жанру духової музики в мистецьких закладах України.....	143
Віхоть П.І. Наукові та навчально-методичні праці валторністів у системі музичної освіти України.....	146
Дратований Я.М. Практичні заняття у класах духових інструментів закладів початкової мистецької освіти як складова естетичного виховання учнів	149
Лебедь В.О. Скерцо-фуріозо Джордана Гудефіна для сопрано та тенор саксофонів з духовим оркестром як репертуарна новація академічного саксофонного репертуару.....	152
Круль П.Ф. Презентація електронного підручника "Історія виконання на духовних та ударних інструментах України"	156
Відомості про авторів	161
Презентація сучасних наукових, навчально-методичних та нотних видань духовиками України та зарубіжжя (2012-2022 роки)	164

УДК 377.36:008.908(477.44-21)

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-0523-8436>

ORCID <https://orcid.org/0009-0000-2581-4295>

*Трачук Л.Д.,
Гоменюк Я.Ю.
м. Тульчин*

ЕВОЛЮЦІЯ ТУЛЬЧИНСЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ КУЛЬТУРИ В ІСТОРІЇ ЖАНРУ ДУХОВОЇ МУЗИКИ НА ПОДІЛЛІ

***Анотація.** У статті досліджено коледж культури Тульчина, що у Вінницькій області на Поділлі. Проаналізовано еволюцію духової музики. Також досліджено розвиток духового оркестру.*

***Ключові слова.** Тульчин, Поділля, духовий оркестр, Станіслав Потоцький, Граф, Польська шляхта, ударні інструменти, М.Д. Леонтович, викладачі-методисти, випускники, Тульчинський фаховий коледж культури.*

***Annotation.** The article examines the Tulchyna College of Culture, which is located in the Podillya region of the Vinnytsia region. The evolution of brass music is analyzed. The development of the brass band was also studied.*

Key words:

Tulchyn, Podillia, brass band, Stanislav Pototsky, Count, Polish nobility, percussion instruments, M.D. Leontovych, Methodist teachers, graduates, Tulchyn Vocational College of Culture.

Постановка проблеми. Музичне мистецтво займало і продовжує займати важливе місце в житті суспільства. Нині в музичній культурі України особливе місце належить жанру духової музики. Але історія музичної культури ще недостатньо досліджена і вимагає детального ознайомлення.

Аналіз досліджень. Еволюцію духового інструментально-оркестрового виконавства у своїх наукових дослідженнях розглядали: В. Апатський, Ю. Рудчук, В. Посвалюк, П. Круль, В. Богданов, А. Карп'як, С. Цюлюпа, Я. Сверлюк та ін. Про те в їх наукових працях недостатньо уваги приділено історії становлення та розвитку жанру духової музики на Поділлі.

Мета статті полягає у відтворенні історичних періодів розвитку духових оркестрів на Вінничині, зокрема в м. Тульчин, як Мецці духової музики. Визначення за яких умов було створено циклову комісію духових інструментів, а саме з висвітленням монографічного нариса про викладачів класу ударних інструментів за період 60 років існування.

Виклад основного матеріалу. Величезну роль у формуванні духової музики Вінничини, відіграв коледж культури Тульчина, що у Вінницькій області на Поділлі. Завдяки вигідному географічному становищу Тульчин став прикордонною зоною і майже із перших часів заснування постійно знаходився під різними загарбниками: поляками, татарами, турками, литовцями, московитами, румунами, німцями.

На розвиток духовності міста вплинуло перебування двох країн-завойовників, які із XVIII ст. відіграли особливу роль на музично-історичну ауру Тульчина. Першими стали польські окупанти, які більш 70 років проживали в ньому і зробили центром володінь найбагатших польських магнатів Потоцьких. Другими стали московити, які зробили населений пункт центром дислокації II армії (1768 р.) та прикордонною митницею своїх володінь. Отже, центр дислокації військ відіграв колосальну роль на розвиток духової інструментальної музики взагалі.

З 1674 р. Тульчин став резиденцією найбагатших в Європі польських магнатів Потоцьких (спочатку київського воєводи Франтішека Салезія Потоцького надалі його сина Станіслава), які проживаючи на чужій стороні почували себе в постійній небезпеці. Гарантом свого заможного життя вони бачили в гарно озброєних відмінно виправлених власних оборонних військах. Частини завжди повинні були знаходитись у відмінній військовій виправці. Муштра із рання до пізньої ночі: регулярні стройові екзерсиси (виконання тактичних прийомів, стройових вправ) проходили під акомпанемент військової музики, кількох десятків барабанщиків, з плином часу з'явилися труби з литаврами. Варто наголосити, що похідна музика, споконвіку служила цілям стройового виховання військової та естетичної виправки солдат. Вона завжди була важливим елементом військових ритуалів.

Зміст похідних творів відображав класову природу військових сил будь-якої країни. Основним жанром яких був марш (стройовий, похідний, зустрічний, ранковий, траурний та ін.) Наступний володар міста – Станіслав Потоцький зробив Тульчин центром власних володінь, прославивши його як музичне місто далеко за межами України. Він став новатором і популяризатором в сфері розвитку духової інструментальної музики далеко за межами своїх володінь. Граф скуповував нові музичні

інструменти (клавесин, орган, клавикорд, тромбон, кларнет, флейту пікколо та ін.) і навчав кріпаків та солдат грі на цих інструментах, хизувався серед подолян професіоналізмом музикантів (в тому числі й духових оркестрів) і продовжував військові музичні традиції закладені батьком. Маючи власний полк (мав назву "полк Потоцького") він утримував його з особистого бюджету. Кожен день володар витрачав по кілька годин оглядаючи виправку своїх солдат. Тому з ранку до пізньої ночі на плацу під акомпанемент ударних інструментів полк займався рутинною муштрою. Грошей на прийоми гостей граф не шкодував, тому кожен раз дивувався їх новими шедеврами військової виправки. На той час славилися на Поділлі показові військові вправи в Тульчині, на яких публіка ставала свідками дивовижного параду.

Незчисленна кількість солдат зібраних на плацу, під марші кількох духових оркестрів в лічені хвилини демонструвала дивовижні фігури, стройові вправи, тактичні прийоми, а також ініціали родового вензелю Потоцьких та ініціали та герби новоприбулих виняткових гостей.

Отже, завдяки польській шляхті тульчинці мали можливість насолоджуватись духовою музикою з 1730 – 1802 рр. тобто, більш ніж 70 років. Із 25 липня 1768 року в місті розташувалась II російська армія з головним штабом у центрі Тульчина. Проходило багато парадів, військових показових навчань, які відбувалися за активною участю духових оркестрів і ансамблів ударних інструментів. Один з архівних документів свідчить про використання духової оркестрової музики (25.07.1796 р.) під час перебування фельдмаршала О. Суворова в Тульчині (знаходилась штаб-квартира).

Цікавим є документ, який фіксує, що штабний духовий оркестр в Тульчині був одним із найкращих у всій армії. Зрозуміло, що цілісними днями на плацу йшла муштра й стройові екзерсиси, мусив працювати як оркестр так і ансамбль барабанщиків. Про це свідчать спогади декабристів Південного товариства (більш 120 чоловік), які в березні 1821 р. розташовувались в Тульчині. Духові оркестри з різних полків і місць дислокації II армії з'їхались на показові навчання й паради. Так декабристи розповіли про те, що літом 1823 р., в с. Кирнасівка Тульчинського повіту були проведені показові маневри і навчання на яких були присутні 5 оркестрів із різних полків армії, а також об'єднаний ансамбль барабанщиків. Це свідчить про те, що на Тульчинщині був створений найбільший військовий духовий оркестр.

У 1915-1918 рр. в місті дислокувався 76-й Кубанський полк, який також мав власний духовий оркестр. Капельмейстерами якого стали два чеха: Веселий і Свобода (останній був двоюрідним братом чеського президента Ю.Свободи). За спогадами учня М. Леонтовича, надалі заслуженого диригента УРСР, професора Одеської консерваторії М. Покровського: "...диригент був прекрасним музикантом, в вільний час давав уроки з фортепіано, вчив грати на духових інструментах: кларнеті, тромбоні, флейті".

Майже кожен день оркестр марширував головною вулицею міста, акомпануючи собі при пересуванні.

Вивчаючи історію інструментальної духової музики Тульчина, не можна обминути цінний факт, який трапився 30 липня 1920 року. В журналі наказів Тульчинського ревкому є запис про призначення М.Д. Леонтовича з 1 серпня завідуючим секцією мистецтв повітової народної освіти. Як завідуючий секцією Леонтович мусив брати участь у переписі та ревізії музичних інструментів (взагалі це були духові оркестрові інструменти), котрі націоналізувалися та йшли "на службу" до червоної армії. Це дає підстави зробити висновок, що не дивлячись на зміну влади, в місті функціонував духовий оркестр.

Еволюція духової музики продовжувала крокувати по Тульчину без особливих перешкод з будь-якої влади. Геніальний композитор помер, але діяльність духового оркестру не припинилась. Зі спогадів учениці М. Леонтовича дізнаємось, що в місті у 1924 р. дислокується 9-та Кримська кавалерійська дивізія, отож, духові музика продовжувала функціонувати. З архівних матеріалів дізнаємось: "30.04. до відома гарнізону: 1-го травня відбудеться парад. Репетиція духового оркестру відбудеться о 15.00".

Далі майже до 1990-х рр. в Тульчині за статистичними даними постійно перебували російські частини (в 1956 р. стояла 49 артилерійська бригада реактивної артилерії з двома оркестрами під керівництвом Є. Волошина). Звуки духового оркестру постійно лунали по центральній вулиці міста. Духова музика генетично вкоренилася у життя мешканців, під неї народжувалися, навчалися, вінчалися й помирали. Була закладена традиція, створено відповідний ґрунт для розвитку духової музики. Життєстверджуюче звучання духового оркестру захоплювало молодь. Не дивно, що більшість юнаків мріяли стати музикантами духового оркестру. Керівництво району, ідучи назустріч проханням молоді, запропонувало діючому тульчинському технікуму підготовки культурно-освітніх працівників (1930) відкрити відділ духових інструментів, з метою підготовки керівників аматорських духових

оркестрів (1960). Першим викладачем духового відділу став А.Є Кобзар. Через кілька років викладацький склад поповнився ще трьома викладачами духових інструментів: В.Х. Ящуком, М.І. Івченком та К.О. Блажком, який став головою циклової комісії.

Одразу був заснований духовий оркестр. Всі районні свята: вчительські, шкільні конференції, урочисті концерти в день свят не обходились без участі ансамблю барабанщиків та духового оркестру училища. Одним із найважливіших складових духового оркестру є ударні інструменти. В Тульчині першим викладачем класу ударних інструментів був Григоренко Валентин Петрович, який народився 17.01.1942 р. в Тульчині. Змалку був талановитим в музичному відношенні. Вирішальну роль в житті Валентина зіграв такий випадок: його вітчим В.Б. Кантан рубав дрова і раптом він почув, що поліна, які він відрубуює – звучать. Він нарізав із цих полін брусочки різної довжини і настроїв їх. Так з'явився перший 4-х рядний ксилофон, на якому вчився грати Валентин. Першим учителем був вітчим (викладач культурно-освітнього технікуму, керівник оркестру народних інструментів). В 1959 р. закінчивши музичну школу, вступив до Вінницького музичного училища. Навчаючись в училищі став одним з кращих спеціалістів ксилофоністів, на другому курсі виконував "Угорську рапсодію №2" Ф. Ліста з оркестром. Приймав активну участь в концертній діяльності училища.

Отже, розкриваючи деякі сторінки з історії появи та розвитку духового оркестрового мистецтва і виконавства гри на ударних інструментах на Вінничині, варто зазначити, що саме діяльність Тульчинського коледжу культури є центром підготовки кваліфікованих оркестрантів та інструменталістів виконавців. Нині продовжувачем історичних традицій духової інструментальної музики є духовий оркестр Тульчинського коледжу культури, який гідно несе естафету попередників і залишається одним із лідерів на Вінничині.

Саме духовий відділ коледжу культури був і залишається по сьогоднішній день одним із найкращих колективів на Вінничині. В різні часи керівниками училищного оркестру були: А.Є. Кобзар, Л.Д. Трачук, К.А. Блажко, П.Й. Безвугляк, А.О. Михальченко. Позитивним показником активної самовідданої роботи усіх викладачів стали слідуєчі приклади: в 1972 р. оркестр під керівництвом А. Кобзаря вперше здобув почесне звання "Народного". Кілька раз їздив з виступами в м. Київ, де виступав на урочистих концертах та на центральному телебаченні. В 1987 р. базі Тульчинського культурно-освітнього училища, було проведено всесоюзний семінар директорів навчальних закладів на якому училище зайняло 2 місце. Це найцінніший підсумок за майже 30-ти річної діяльності духового відділу. Духовий оркестр Тульчинського культурно-освітнього училища був одним із найкращих серед навчальних закладів Радянського союзу. Цей факт є найліпшим еволюційним показником рівня навчання студентів училища культури в Тульчині. Честь, глибока повага і низький уклін всім викладачам тих років.

На сьогоднішній день Тульчинський фаховий коледж культури – є комунальним закладом освіти Вінницької обласної ради, що функціонує у системі Міністерства культури та інформаційної політики України, управління культури та креативних індустрій Департаменту гуманітарної політики Вінницької ОДА, входить до складу навчально-наукового комплексу Рівненського ДГУ, співпрацює з Київським НУКіМ, Вінницьким ДПУ ім. М. Коцюбинського, Уманським ДПУ ім. П. Тичини, що надає можливість випускникам продовжити ступеневу фахову підготовку за скороченим терміном навчання. Заклад удостоєний звання "Флагман освіти і науки", нагороджений Кришталевою совою та Грамотою Верховної Ради України.

Структурними навчально-методичними підрозділами коледжу є циклові комісії, що проводять виховну, навчальну та методичну роботу з однієї або кількох споріднених навчальних дисциплін.

Циклова комісія соціокультурної діяльності одна з найстаріших, має багату історію. З моменту створення (1934 р. "Клубний відділ") змінювались назва та зміст роботи відповідно до реформ в освітній галузі.

За період діяльності відділу підготовлено більше 1000 спеціалістів, які працюють в різних галузях культури: музичних школах, коледжах культури та мистецтв, є військовими диригентами та музикантами, а також займають адміністративні посади у сфері культури та мистецтв. Серед них: художній керівник заслуженого академічного зразково-показового оркестру ЗС України полковник І. Биковський; доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, кандидат педагогічних наук О. Палаженко; викладач Академії мистецтв ім. П. Чубинського В. Швець; директори музичних шкіл І. Гижко, М. Савченко, П. Парубочий, керівники аматорських народних духових оркестрів В. Баламут, В. Решетник, В. Добровольський, професійні військові музиканти та багато інших.

Викладацьку роботу на цикловій комісії здійснюють 14 викладачів. Серед них заслужені працівники культури України Л. Трачук – викладач-методист, директор коледжу та М. Юрченко,

П. Безвугляк – викладачі-методисти. Творчо працюють викладачі: В. Кулик, С. Балан, Р. Козак, А. Михальченко, О. Шаповал, Г. Кирилишен, В. Гаврилюк, Я. Гоменюк, В. Бешинський. Очолує циклової комісії викладач вищої категорії, викладач-методист В. Пересунько.

Досягненням духового та естрадного відділу сприяє активна робота творчих колективів: народного аматорського духового оркестру (керівник – Я. Гоменюк) та народного аматорського естрадного оркестру (керівник – Р. Козак).

Оркестри є постійними учасниками інструментального конкурсу "Квітневе інтермецо" (м. Ямпіль), конкурсу трубачів ім. В. Гуцула (м. Вінниця), свята духової музики "Сурми Поділля" (сміт Крижопіль), регіональної олімпіади з музичного мистецтва (Уманський ДПУ ім. П. Тичини).

Гордістю циклової комісії є випускники: П. Мрежук – заслужений артист України; В. Романчишин – заслужений діяч мистецтв України, голова Київської обласної організації національної Всеукраїнської музичної спілки, секретар Асоціації діячів естрадного мистецтва України, доктор філософії, професор, ректор комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв ім. П. Чубинського; І. Биковський – полковник, диригент та художній керівник зразково-показового оркестру Збройних Сил України та ін.

Висновки. Коледж працює над пошуком нових дозвіллевих технологій, інноваційних засобів та форм організації освітнього процесу й проведення занять. Сьогодні Тульчинський фаховий коледж культури в умовах реформування освіти змінюється, оновлює підходи у навчанні та вихованні,

збагачує творчі здобутки. Кожного дня викладачі активно працюють над збереженням та збагаченням традицій циклової комісії в умовах сьогодення.

Список використаних джерел

1. Горват І. Основи джазової інтерпретації. – К.: Музична Україна, 1980. Журнал Музика. – К., 1997. – С. 18.
2. Губаль А.Б. Календар знаменних подій / А.Б. Губаль. – Тульчин, 2010.
3. Державний архів Вінницької області (ДАВО) Р. 93. – Оп.1. – №212 . (Наказ до відому № 108-му гарнізону у Тульчині) 30.04.1929.
4. Збірник наукових праць "Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя" Випуск № 9, укладач С.Д. Цюлюпа, видавництво Волинські обереги – Рівне, 2017
5. Творчістю окрилені: Рівненському державному інституту культури – 20 років. – Рівне, 1999.

УДК 780.8:780.646.4(091)(477.411)

ORCID <https://orcid.org/0009-0007-5794-6904>

Приженков О.В.,
м. Київ

ІСТОРИЧНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ БАСОВОГО МІДНОГО ДУХОВОГО ІНСТРУМЕНТУ ТУБИ ТА ЇЇ ПОПЕРЕДНИКІВ

Анотація: В музикознавчому просторі України виконавцям на тубі доводиться вивчати історію свого інструменту використовуючи іноземні джерела. Увесь обсяг інформації розпорошений і навіть дослідження одного автора заперечує інше. Зробивши аналіз певного обсягу наукових праць присвячених обраній темі, сформувалась бажання системно висвітлити та запропонувати майбутнім вітчизняним дослідникам історію туби та її попередників. Дана публікація завершується тим історичним кроком, коли туба зайняла своє невід'ємне місце у складі сучасного симфонічного оркестру після того, як Ріхард Вагнер вперше використав тубу у своїх симфонічних творах.

Ключові слова: туба, серпент, офіклеїд, симфонічний оркестр, тембр звуку, помпа, вентиль, мундштук.

Abstract: In the musicological space of Ukraine, tuba performers have to study the history of their instrument using foreign sources. The entire volume of information is scattered and even the research of one author denies another. Having analyzed a certain volume of scientific works dedicated to the chosen topic, a desire was formed to systematically highlight and offer future domestic researchers the history of the tuba and its predecessors. This publication concludes with the historic step when the tuba took its integral place in the composition of the modern symphony orchestra after Richard Wagner first used the tuba in his symphonic works.

Key words: tuba, serpent, ophicleid, symphony orchestra, sound timbre, pump, valve, mouthpiece.

Наукове видання

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

ВИПУСК 15

Редактор-упорядник
Степан Цюлюпа

Верстка
Віталій Власюк

Підписано до друку 22.05.2023 р. Формат 60x84 1/8. Папір офсет.
Гарнітура "Times". Друк цифр. Ум. друк. арк. 20,46. Наклад 100 пр. Зам. 34.

Видавництво "Волинські обереги".

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано в друкарні видавництва "Волинські обереги".